

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
facebook.com/WWFVerdensnaturfond

Til Statsråd Tina Bru
Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Oslo 17.03.2020

Innspill om konsesjonsbehandling av vindkraft

Vi viser til brev datert 28.2.2020 fra statsråden. WWF Verdens naturfond takker for muligheten til å gi innspill om konsesjonsbehandlingen av vindkraft. Riktig behandling av konsesjoner er avgjørende for at vindkraft skal kunne bli den positive klimaløsningen vi trenger, og vi setter pris på at regjeringen nå vil gjennomgå og vurdere forbedringer i konsesjonsbehandlingen.

For å løse klimakrisen trenger vi *både* mer fornybar energi og mer natur. Mens FNs klimapanelers 1,5-gradersrapport utvetydig anbefaler at vi må kutte all bruk av fossil energi og gå over til 100% fornybare kilder, er klimapanelets spesialrapport om landområder like tydelig på at vi trenger mer natur for å stanse klimaendringene. Vind og sol er energikildene som gir oss best mulighet til å fase ut fossile brensler i global skala, men store nye energiprosjekter får konsekvenser for naturen der de bygges.

WWF mener vindkraftutbygging er en viktig del av løsningen på klimakrisen, *forutsatt* at det ikke gis konsesjoner til nye anlegg i inngrepsfri natur i Norge, og at vilkårene under er oppfylt. Men som vi har sett det siste året, kan det oppstå konflikt når hensynene om både mindre utslipp og mer natur møtes på bakkenivå. Dette skjer særlig dersom løsninger som besluttes er dårlige for naturen velges og dersom det ikke ligger gode beslutningsprosesser til grunn.

Hjørnesteinene i en god konsesjonsordning

I NVEs rapport 3/2020, *Konsesjonsprosessen for vindkraft på land* foreslås det å «Oppdatere retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraft» (tiltak 3.7.25 s 71). WWF støtter dette og mener at både prosessen for vindkraftkonsesjoner må styrkes og naturkostnader må vektlegges sterkere i konsesjonsprosessene:

- De nye retningslinjene må være tydelige på at det ikke skal bygges ut vindkraft som reduserer mengden inngrepsfri natur (mer enn 1 km fra tyngre tekniske inngrep), eller som forringer verneområder, naturtyper av nasjonal verdi (A), utvalgte naturtyper, truede naturtyper, nasjonalt viktige friluftsområder og utvalgte kulturlandskap. Det skal heller ikke bygges ut vindkraft hvis utbyggingen vil føre til oppstyking av viktige leveområder eller trekkområder for ansvarsarter, truede og prioriterte arter. Dette bør også inngå i en konkret liste over kriterier som fører til tidlig avslag, i tråd med forslaget om en hjemmel for tidlig avslag i NVEs rapport (tiltak 3.7.9.), for å unngå at de mest naturskadelige prosjektene bruker tid og ressurser i systemet.

- NVEs rapport 3/2020 inneholder et forslag om «Krav om klimaregnskap, inkludert for endret arealbruk» (tiltak 3.7.6 Revisjon av utredningskrav i vindkraftsaker, side 43). Dette er et viktig tiltak for å sørge for at vindkraften faktisk blir klimavennlig. Landskaper som skog, våtmark og alpine landskaper lagrer og binder karbon. Dette er en økosystemtjeneste som blir kan bli påvirket av forvaltningspraksis og endringer av landarealer. Konsekvensene for naturlig karbonlagring må derfor inngå i vurderingen av konsesjoner. WWF kommer våren 2020 med en ny rapport om naturlig karbonlagring i norske økosystemer.
- Hensynet til naturen må prioriteres og [naturmangfoldloven](#) må vektlegges sterkere i konsesjonsprosessen. Det betyr at et godt kunnskapsgrunnlag må ligge til grunn for beslutningen (NML §8), og at føre-var-prinsippet skal gjelde ved mangel på tilstrekkelig kunnskap (NML §9); det må tas hensyn til samlet belastning på økosystemet (§10); kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (NML §11), og utbygging skal skje med minst mulig konsekvenser for naturen (NML §12).
- Urbefolkning har krav på å bli hørt når prosjekter foreslås utbygget på en måte som påvirker deres tradisjonelle bruk av land og naturressurser. Såkalt Free, Prior and Informed Consent er et prinsipp som bør følges i alle tilfeller hvor urbefolkning påvirkes av utbyggingsforslag.
- Konsesjonsprosessen som gir tillatelser for hvert enkelt vindkraftprosjekt må være åpen, ryddig, og basert på et godt kunnskapsgrunnlag der miljøkonsekvensene veier tungt i avgjørelsen.
- Det må legges til rette for god medvirkning fra alle parter som har interesse i saken, og NVE må ha nok ressurser til å ivareta sitt ansvar for å behandle konsesjonene på en tilfredsstillende måte.
- Føre-var-prinsippet skal følges. Det skal ikke innvilges konsesjoner i områder dersom kunnskapen om naturen i området ikke er god nok. Vurdering av samlet belastning fra flere vindprosjekter og andre inngrep på naturen i et område må inkluderes i beslutningen.
- Det må utvikles klare konsesjonsvilkår for hvordan utbygger ved avvikling skal restaurere vindkraftområder tilbake til opprinnelig kvalitet.
- Ved utbygging må det settes av kompenserende naturarealer av tilsvarende kvalitet som ikke skal bygges ut, men som beskyttes mot vesentlige inngrep fram til arealene som har blitt bygd ut har blitt fullstendig tilbakeført til opprinnelig kvalitet.
- Dersom det kommer fram nye opplysninger i detaljplanen som ikke var i konsesjonsprosessen og som tilsier at prosjektet ikke bør gjennomføres, bør NVE ha mulighet til å trekke tilbake en gitt konsesjon.
- Konsesjonstillatelser for vind bør ha samme varighet som gjelder for vannkraft. Vannressursloven § 27 sier at konsesjonen bortfaller hvis ikke arbeidet er satt i gang senest tre år etter at den ble gitt. Det samme gjelder hvis arbeidet deretter blir innstilt i mer enn to år. Vassdragsmyndigheten kan forlenge fristen én gang med inntil tre nye år.

Når det gjelder gitte konsesjoner uttalte Statkraft tidligere i år at Norge vil ha nok strøm til å dekke elektrifisering av Norge frem mot 2030 med de vindkraftprosjektene som allerede har fått

konsesjon. Disse konsesjonene er utdelt etter kriterier som er vesentlig svakere enn de WWF anbefaler. WWF anbefaler at disse konsesjonene bør vurderes på nytt dersom planene er endret betydelig etter at konsesjonen ble gitt, eller ny kunnskap om naturverdier i området har kommet til. Også konsesjonsgitte prosjekter må utvikles slik at de ikke skader sårbar og viktig natur.

Norge bør ta strømmen i bruk ved å øke takten på å elektrifisere samfunnet for å fjerne fossile utslipp. Det må lages en strategi for hvordan økt energiproduksjon på norsk territorium skal gå til å fase ut fossil energibruk enten i Norge eller i andre land. Norge må samtidig forsere arbeidet med energieffektivisering i alle sektorer, for å frigjøre mer strøm som kan fase ut fossil energi.

Vennlig hilsen

for WWF Verdens naturfond

Else Hendel
Fungerende miljøpolitisk leder
ehendel@wwf.no

Kristina Fröberg
Seniorrådgiver klima og energi
kfroberg@wwf.no